

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, posebno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, v torek, dne 17. julija 1928. Telefon št. 2552. ŠTEV. 84.

Carinskotarifni sporazum z Avstrijo.

I.

Pregled ukinjenih carin za uvoz iz Avstrije v Jugoslavijo.

Pretekli teden je bil, kakor smo že poročali, na Dunaju podpisan naknadni sporazum k trgovinski pogodbi z dne 3. septembra 1925 med Jugoslavijo in Avstrijo. Danes smo v posesti avtentičnega besedila sporazuma in smo tako v stanju nuditi našim čitateljem podrobne točne informacije o rezultatih pogajanj, ki so se vlekla skoro eno leto. Zahteve, ki so jih stavili Avstrijci, in pogoji, ki so jih bili medtem ustvarili potom svoje autonomne carinske zakonodaje, so bili za nas zelo težki in ni čuda, če je v toku letošnje zime že grozil prelom pogajanj. Bila je potrebna znatna popustljivost iz obeh strani, da se je dosegel sporazum, ki ga z ozirom na stanje naših trgovinskih odnošajev z Avstrijo, specijelno kar se Slovenije tiče, lahko označujemo v danih prilikah za dober in sprejemljiv. Sporazum, ki je bil medtem že predložen avstrijski skupščini v odobritev, obsega pet raznih tarif in pet členov komentarja k posameznim tarifam. Slovenijo kot industrijski del v prvi vrsti interesirajo spremembe v uvozni carini za uvoz blaga iz Avstrije k nam. Tozadevno se ukinjajo sledeče pogodbene carine in bo stopila namesto njih, ko bo pogodba ratificirana, naša autonomna tarifa v veljavo:

Carinska pozicija	Predmet	Ukinjena pogod-bena carina	Autonomna mini-malna carina
321	rute za na glavo in šali, tkani v nerazparanih kosih	400	500
iz 368	obutev iz tkanine in klo-bučevine s podplati iz druge tkanine:	350	400
442	lepenka težka nad 300 gr na 1 m ² tudi v masti po-barvana:	9	10
iz 445	a) v polah in namotih . . . papir za tiskanje in pisa-nje:	12	20
iz 536	a) nesatiriran, težak do vseh 60 gr na 1 m ² . t. 4. rastriran t. 3 železo neizobličeno, kovano ali valjano:	40	80
	a) v ploščah, šibikah, če- tverokotno, okroglo, polokroglo, žlebasto in v obče železo, ki se rabi v obrtu	10	12
	b) v trakovih (železo za obročje):	12	12
	α) v debelini 1 mm in več	12	14
	β) debelih pod 1 mm	12	12
	t. 4 izobličeno železo:	12	12
	a) v obliki L in +	10	12
	b) v obliki T, v obliki H, v obliki Z in drugo fasonirano	10	12
iz 537	pločevina:		
	t. 1: surova (črna), tudi dekupirana in dresirana:		
	a) 3 in pol mm ali več debela	10	12
	b) debela od 1 do 3 in pol mm	12	14
	c) debela pod 1 mm	10	10
542	železne konstrukcije, raz- ložene ali zložene, tudi grobno premazane z mini- jem	17	20
545	sekire, sekirice in sekače tudi v zvezi z lesom	40	50
iz 555	cveki in klinci, izvlečeni, prešani ali kovani:		
	iz t. 1: neobdelani, brez zveze z drugo tvarino:		
	podkovni žebli	22	30

Carinska pozicija	Predmet	Ukinjena pogod-bena carina	Autonomna mini-malna carina
iz 562	posode in izdelki iz pločevine, kar jih ni drugje imenovanih:		
	t. 1: iz črne pločevine, tudi dresirane in dekapi-rane, neobdelane ali samo pooblane, rezani in z ža-renjem pomodreni:		
	a) brez zveze ali v zvezi z navadno tvarino:		
	posode	30	45
	ostalo	25	45
	b) v zvezi s finim ma- terijalom	50	60
	iz t. 2: iz bele ali črne pločevine, prevlečene po-polnoma ali deloma s svin-cem, cinkom ali cinom, pa tudi v zvezi s fino tvarino:		
	ostali izdelki:		
	posode	55	75
	ostalo	50	75
	iz t. 3: pobarvani, poko- ščeni, lakirani, oksidirani z utisnjenimi šarami, tiska-ni, emiljirani, tudi v zvezi s fino tvarino:		
	škafle za masti, kreme in podobno iz črne pločevine, tiskane in lakirane	40	90
	škafle iz bele pločevine za industrijo konzerv, pa tudi tiskane in znotraj ver-nirane	55	90
	ostali izdelki razen emaj-liranih posod	30	90
iz 569	blagajne in kasete tudi v zvezi z navadno ali fino tvarino:		
	t. 1: težke do vseh 10 kg:		
	a) neobdelane	60	90
	b) obdelane	80	120
	t. 2: težke nad 10 kg do vseh 100 kg:		
	a) neobdelane	50	70
	b) obdelane	70	80
	iz t. 3: težke nad 100 kg do vseh 1000 kg:		
	a) neobdelane	35	50
	težke preko 1000 kg:		
	a) neobdelane	30	50
iz 570	pohištvo neoblažinjeno in neprevlečeno tudi v zvezi z navadnimi kovinami:		
	t. 2: obdelano, lakirano z železnim lakom	48	100
	drugače obdelano	70	100
	Pripomba, da gumbi in nastavki iz medi ne vpli-vajo na carinjenje, se tudi ukinja.		
iz 585/2	gumbi iz železne pločevi-ne, ki se zapenjajo s pritiskom	110	200
iz 586	železne armature:		
	iz t. 1: v zvezi z bronče-nim livom	60	80
589	aluminij sirov v kosih, pa- licah in zrnju, odpadki in stari zlomljeni predmeti		slobodno
590	aluminij kovani ali valjan v palicah, pločevini, tablah in šibikah	10	30
iz 592	aluminijeve žice	20	60
601	valjarji, cevi in deli cevi iz svinca:		
	t. 1: neobdelani	12	20
	t. 2: obdelani ali faso-nirani tudi v zvezi z na-vadnimi kovinami:		
	cevi upognjene v obliki S (takozvani svinčeni si- loni za vodovode)	12	30
	ostali	20	30
602	krogle in šibre iz svinca	28	60
iz 616	tube in kapice iz cina:		
	t. 1: neobdelane	140	200
	t. 2: obdelane	140	300
iz 623	izdelki iz niklja, drugje neimenovani:		
	t. 1: neobdelani:		
	a) brez zveze ali v zvezi z navadno tvarino	200	250
	b) v zvezi s fino tvarino	250	300
	iz t. 2: obdelani:		
	a) v zvezi s fino tvarino	300	500
	t. 3: v zvezi z najfinejšo tvarino	500	600
628	konopci in vrvice iz bakra	70	100
633	kotlarski izdelki, težki nad 5 kg:		
	t. 1: neobdelani	90	120
	t. 2: obdelani	140	200

Carinska pozicija	Predmet	Ukinjena pogod-bena carina	Autonomna mini-malna carina
iz 637	liti izdelki iz bakra tudi v zvezi z lesom ali žele-zom:		
	iz t. 1: v kosih, težkih nad 10 kg:		
	b) obdelani	110	150
iz 644	gumbi, ki se zapenjajo s pritiskom	250	800
iz 645	gumbi za ovratnike in manšete, zapone in igle za vratnike, igle in spojke za kravate iz navadnih tkamin ali njih zlitin do-cela ali deloma pozlačeni ali posrebreni:		
	t. 2: v zvezi z najfinejšo tvarino	800	900
iz 654	stroji, s katerimi se ob-deluje:		
	t. 1: les in rezbarske snovi, izvzemši polnojar-menike	30	30
	t. 2: kovine, kameni in druge snovi	30	30
iz 658	neimenovani stroji za in-dustrijo in njih deli:		
	iz t. 5: opekarski stroji	20	20
iz 660	sesalke:		
	t. 1: gasilne brizgalnice tudi na vozovih:		
	a) ročne	30	30
	b) motorne	30	30
iz 665	električni aparati:		
	t. 1: brzojavni, telefonski in mikrofoni	150	200
	iz t. 2: za električno sig-naliziranje	150	200
	t. 5: z reostatom za ogre-vanje, kakor kuhinjska po-soda, likalniki, peči in drugi	200	300
iz 684	automati za tehtanje oseb in blaga, ki tehtajo pod 50 kg	150	200

Kakor je razvidno iz gornjega, so med ukinjenimi postavkami deloma vezane carinske postavke, deloma pa vezane postavke in bo vsled tega, kadar bo ta sporazum od našega ministrskega sveta odobren in ratifikacija z avstrijsko vlado izmenjana, stopila pri nas autonomna carina v veljavo, ki smo jo radi informacije čitateljev obenem navedli. Koncesije, ki so jih dali Avstrijci, pridejo le v mali meri naši industriji v prilog in sicer nekaterim strokam železne in papirne industrije, po večini pa pomeni uveljavljenje autonomnih tarif podražitev uvoza, deloma na breme avstrijske finalne industrije, deloma pa našega konzumenta, ker pri večini pozicij o zaščiti ne more biti govora, dokler te panoge industrije pri nas niso zastopane.

V prihodnji številki bomo navedli izpremembe v pogodbeni tarifi za uvoz v Jugoslavijo, ki so zelo mnogobrojne, kakor tudi izpremembe za naš izvoz v Avstrijo.

PRICETEK ŽITNEGA IZVOZA IZ OGRSKE.

Iz Budimpešte poročajo: Po pričetku nove žetve se je zdaj pojavilo le majhno zanimanje za ogrsko žito. Dunajsko tržišče je še vedno zaprto za ogrsko žito, ker je lansko jugoslovansko žito tam za en pengő cenejše, vsled česar ne more konkurirati ogrsko žito. Češkoslovaška se nekoliko zanima za ogrsko zgodnje žito, vendar pa so češkoslovaški uvozniki še precej rezervirani. Dejstvo pa je, da bo letošnje jugoslovansko žito tudi v ceni še bolj konkuriralo nego lansko.

Razširjajte »Trgovski List«!

Ivan Mohorič:

Utisi s pota po Nemčiji.

(Nadaljevanje.)

Tik ob državni meji napram Čehoslovaški se nahajajo veliki kamnolomi granita in bazalta — skupaj nad 120 — ki igra v Nemčiji za gradbo cest in železnic tako eminentno vlogo. Razen tega je Falca bogata na kaolinu, glini in pesku za porcelansko industrijo ter na živcu in jedavcu. Porcelanska industrija v Falci šteje 28 obratov, ki zaposlujejo nad 8500 delavcev. Težko borbo s čehoslovaško konkurenco bide steklarska industrija, ker znaša samo pri mezdah razlika med obema državama 50 do 60%. Konkurenčnost nemških podjetij slabijo poleg obdavčenja za reparacije predvsem socijalne dajatve, nad katerimi so nam tožili v vsakem podjetju.

Opoldan je bila naša delegacija sprejeta v bivši državnozbornski dvorani v Regensburgu od mestnega zastopstva. Mestni župan dr. Hipp nam je v lepem nagovoru predložil strem-ljenja Regensburga, da v čim popolnejši meri vrši posredovalno vlogo med našo državo in Nemčijo. Povdarjal je, da se baš one dni odpravlja na pot v Beograd delegacija uprave regensburških javnih skladišč in bavarskega Lloyda, da naveže čim tesnejše stike z našimi izvozniki in pripravi vse potrebno za prihodno izvozno sezono.

V imenu jugoslovanske delegacije sem mu v odgovoru na pozdrav navedel težkoče, ki ovirajo naš izvoz po Donavi v Nemčijo. Danes predstavlja naš delež komaj ca 4% celokupnega vodnega prometa v Regensburgu. Izrazil sem pri tem željo, da se komercijalna stran rečnega prometa temeljito prouči in postavi na konkurenčno podlago prevozne tarife za našo državo.

Popoldan smo po ogledu historič-

Kolkovanje računov in njihovo saldiranje.

Generalna direkcija davkov je z razpisom z dne 26. marca 1928, br. 39531, na podrejena oblastva izdala glede kolkovanja računov sledeče po-jasnilo:

1. Računi, ki se predlagajo državnim in samoupravnim blagajnam ali blagajnam onih naprav, ki so v upravi države, če se potrjuje na njih prejem vsote, označene v računu, a se ne prilaga posebna pobotnica o prejemu te vsote, so zavezani taksi po tarifni postavki 33. (1/2% od vsote) in taksi po tarifni postavki 34. (računski kolek).

2. Računi, katere izdajajo trgovci in obrtniki o terjatvah, katere izvirajo iz njih posla, drug drugemu ali drugim osebam, ne glede na to, ali se v njih potrjuje izplačilo ali ne in ali so jih izdajatelji podpisali ali ne, so zavezani samo taksi po tarifni postavki 34. (računski kolek).

3. Ako se na računih ali drugih listinah, naj se od izdajatelja označuje že kakorkoli, potrjuje prejem plačila dolžne vsote v obrokih, se mora vsako potrdilo plačila v obrokih kolkovati s takso po tarifni postavki 33. (1/2%).

4. Radi olajšanja v manipulaciji ob navedenem načinu odplačil za blago, kupljeno na obroke, je dovoljeno, da se te vrste računov z obročnimi odplačili kolkujejo ob izdavanju s 1/2% takso za ves računski znesek, da tako ni treba kolkovati vsako posamezno potrdilo o plačilu obrokov.

nih zgradb odpotovali iz Regensburga v Augsburg, v metropolo južnih Švabov in rezidenco znanih srednjeveških evropskih finančnikov Fuggerjev. Celotno notranje mesto priča o nekdanjem bogastvu, sijajni preteklosti in trgovski mogočnosti Augsburga. En spomenik mogočne kulture se vrsti za drugim, najsičajnejši je pa rotovž z zlato dvorano, v kateri so bili kronani rimski cesarji, in ki je zgovoren dokument neminljive arhitekture Elije Holta. Toda Augsburg po težkih križah, ki so ga doletele v 30-letni vojni, ni držal križem roke na zgodovinskih spominih svoje bogate preteklosti. Žilavi Švabi, strumni in skromni delavci kot so, so ustvarili okrog starega mesta ob idiličnih kanalih velike industrijske kolonije, okrog katerih je vzrastel nov mogočen Augsburg. V Augsburgu se danes koncentrirajo velika tekstilna industrija in motorna ter metalurški industrija, ki je pripomogla Augsburgu zopet do svetovnega slovesa. Tekstilna industrija je bila že pred 30-letno vojno zastopana v Augsburgu z 3600 statvami, na katerih je delalo okrog 2000 mojstrov in 3500 pomočnikov. Vsled neprestanih vojn je padlo tedaj število prebivalstva na 20.000 in na 600 stavov. Danes pa šteje Augsburg zopet 22 velikih tekstilnih industrij, med njimi 16 bombažnih predilnic in tkalnic. Tu je tudi sedež znamenite tvrdke Bemberg, ki je posebno v zadnjem času po svojih izdelkih iz umetne svile zadobila veliko ime. Naša delegacija je na vse zgodaj zjutraj šla na obisk v najmodernejšo mehanično predilnico bombaža, ki je opremljena z najnovjšimi izumi na polju tekstilnostrojne tehnike. Pretežno so zaposlene v tovarnah delavke, katerih ena mora nadzorovati celo vrsto stavov. Zaslugek za 8 ur naporenega dela ni baš briljanten in edina kompenzacija, ki jo zaposlene matere imajo, je vzorni dečji dom, kamor oddajajo zjutraj, ko prihajajo na delo, svoje otroke in kjer so pod nadzorstvom vzgojiteljic do večera, ko jih odvodijo ob povratku z dela zopet domov.

Nato smo posetili slovite tovarne M. A. N., zibelko Diesellovih motorjev. Tovarne so urejene poleg tega tudi za izdelavo vseh tiskarskih strojev, strojev za grafično industrijo, parnih strojev, parnih turbin in kotlov, vodnih turbin in plinskih strojev ter za gradbo transportnih naprav, železniških in tramvajskih vozil, tovornih avtomobilov in velikih mostnih konstrukcij, jezov ter hladilnih strojev. Ali vse te panoge strojne industrije so danes pri ogromnem razvoju in napredku Diesellovih motorjev le bolj postranski posel. Pot Diesellovega motorja do zmage je bila začektoma zelo trnjeva. Augsburgska tovarna M. A. N. je pričela pogajanja z Rudolfom Diesellom za uresničitev njegovih načrtov že leta 1892. Vendar je trajalo polnih šest let predno je prišel po dolgotrajnih poizkusih in proučevanju v Kemptenu prvi večji Diesellov motor v obrat. Nato je zopet trajalo nadaljnjih pet let predno se je zgradila prva večja naprava Diesellovih motorjev z 1600 HP v Kijevu in šele od leta 1905 naprej počenja zmagoslavni pohod Diesellovih motorjev, ki so se uveljavili pri gradbi ladij, podmornic in industrijskih pogonskih central. Tehnika Diesellovih motorjev je napredovala tako, da je bil leta 1925 zgrajen pri ladjedelnici Blohm & Foss v Hamburgu Diesellov motor s 15.000 HP, ki je dosedaj največji. M. A. N. je do srede leta 1925 zgradila celotno 4000 Diesellovih motorjev s skupno 1.133.000 HP. Strojne tovarne M. A. N. štejejo danes okrog 6.600 delavcev in imajo v svojih učilnicah in posebnih delavnicah za mladoletne 240 vajencev.

Razgled te tovarne navdaja človeka z občudovanjem veličastnosti strojnih konstrukcij. Obenem tudi z respektom pred genijem nemškega tehnika, ki je napravil zaveznikom med vojno toliko težkih preglavic. Tempo dela v strojnih delavnicah je edinstven. Povsod visoko inteligentni, strokovno izredno kvalificirani delavci, besno zagrizeni v delo, v katerem vidijo edino religijo in vsebino svojega življenja. V

ogromnem traktu upravne zgradbe vrši v konstrukcijskih dvoranah, stotina konstrukterjev in strojnih tehnikov neprestane študije, da izboljša obstoječe patente, da pride po vstrajnih poizkusih do novih praktičnih iznajdb, da konstruira nove stroje, da nadomesti z čim najmanjšimi stroški fizično silo in manuelno delo s stroji.

Kratek poset v predavalnih dvoranah, učilnicah in vajenskih delavnicah nam je odprl oči, kako Nemčija vzgaja svoj industrijski naraščaj. Listali smo po učnih pripomočkih in videli, da stavi nemška industrija na strokovno znanje mladega vajenca zelo visoke zahteve. V šolah ne gnjavi učenca z odvišnim balastom. Kovinsko stroko in strojništvo poučuje od blagoznanstva do opisne geometrije in komercialnih strok tako temeljito, da se absolutno te vajenske šole menda lahko kosajo z našimi srednjetehtničarji. Ko smo prišli v delavnice, je baš skupina 15- do 16-letnih učencev dovrševala model malega Diesellovega motorja iz medenine. Vsem so žarela lica, zatopljeni v delo so nas komaj opazili, nato pa so se postavili strumno v red in vojaško pozdravili. Poleg velikih strojnih tovarn M. A. N. ima Augsburg še 13 drugih strojnih tovarn.

Ponoči smo nadaljevali pot in pozno prispeli v slovito mesto Albrechta Dürrerja, Hans Sachsa, Petra Fischerja, biser nemških historičnih mest, v Nürnberg. Nürnberg pozna pri nas vsakdo, če drugače ne, vsaj po imenu po njegovi svetovno znani norimberški industriji galanterijskih izdelkov, igrač, slaščic ter devocijonalij, ki jih prodaja v Sloveniji sleherni kramar in sejmar. Letos praznuje Nürnberg 400-letnico A. Dürrerjeve smrti in tisoče posetnikov roma vsaki dan v germanski muzej, da občuduje še enkrat tvorno silo velikega genija in umetnika Albrechta Dürrerja. Tudi našo delegacijo je prva pot vodila v muzej in na razstavo umetnin, kjer nam je ravnatelj muzeja v živem in nadzornem predavanju predložil veliko dobo in kulturno delo A. Dürrerja, ki suvereno vzvišen nad svojimi učitelji in sodobniki oblikuje materijo in ustvarja nevenljive spomenike mišljenja, žitja in dela svoje dobe.

(Dalje prihodnjic.)

DIREKTNE POMORSKE ZVEZE S FRANCIJO.

Paroplovno društvo Messageries Maritimes — Paris je vpostavilo redne paroplovne zveze med francoskimi, angleškimi in jugoslovanskimi lukami. Ladje bodo pristajale v Gružu in Sušaku ter najglavnejših lukah v Franciji in to Marseille, Havre, Rouen, Bordeaux in Dunkerque. Informacije o prevoznih cenah in paroplovnem redu daje tvrdka Banaz & Rusko, Dubrovnik.

NAČRT MEDNARODNE KONVENCIJE O CARINE PROSTEM BLAGU.

Evropska gospodarska unija, mednarodna organizacija za evropsko kooperacijo v politiki in gospodarstvu, je na svojem ustanovnem obnem zboru dne 5. julija t. l. v Haagu predložila načrt mednarodne konvencije o carine prostem blagu. V to svrhu je sklicala za 29. oktobra konferenco v Pariz. S to konferenco naj se pripravi pot stabilizaciji nacionalnih gospodarstev in konsolidaciji Evrope. S to konvencijo se obvežejo pogodbenice države, stabilizirati carinsko prostost za blago, ki je pri sklepu pogodbe prosto carine, za dobo petih let in pa danes obstoječo carinsko postavko za gotovo blago, ki ga sami označijo, tudi za dobo petih let.

ITALIJANSKE INVESTICIJE V ALBANIJO.

V sredo 11. t. m. je predložila italijanska vlada parlamentu zakonski predlog, s katerim se dovoljuje dvajset milijonov lir za preiskovanje petrolejskega terena v Albaniji. Kakor znano, je italijanska vlada v to svrhu že porabila 30 milijonov lir. Vladni krogi trdijo, da so v zoni okoli Venkova in Devolija našli petrolejske zbirke, katerih izkoriščanje bo zelo rentabilno.

Industrija umetne svile in njen vpliv na svetovno volneno industrijo.

Profesor tekstilne znanosti na univerzi v Leedsu g. Arnold N. Shimmin priobčuje v dunajski »Börse« sledeči članek, ki utegne po svoji aktualnosti zanimati širše kroge našega trgovanja. G. profesor izvaja:

»Ako dobi mirna družina, obstoječa iz oseb srednjih ali zrelih let, nenadoma prirastek, se mirno družinsko življenje kolikor toliko moti. Ako pa je otrok še posebno krepak in svojeglav, se stariši na izpremembo še težje privadijo. V tekstilni industriji je industrija umetne svile naše najmlajše dete, a dete je že krepko doraslo in zadosti močno, da starejše družinske člane prisili k reviziji tradicionalnih metod za izdelovanje oblačilnega blaga.

V letu 1891 je znašala še celotna produkcija umetne svile komaj 300 lbs. V letu 1896 je ta številka narasla že na 1.500.000 lbs., v l. 1926 je znašala celotna produkcija preko 200 milijonov lbs in lansko leto pa že približno 260 milijonov lbs. Pred kratkim nas je pa presenetil neki optimistični producent umetne svile z naziranjem, da se bo v prihodnjih 10. letih sedanja produkcija podvajsetorila in s tem preseglala celotno bombažno produkcijo.

To bi pomenjalo izdatno nazadovanje bombažnih nasadov, kajti sedanja celotna produkcija umetne svile znaša samo okoli 2% mednarodne bombaževne produkcije. Če tudi upoštevamo, da je le želja dala povod za gornjo izjavo, moramo vendarle priznati, da se že kažejo znamenja za bistveno izpremembo v bombaževi industriji, odkar se uvaja umetna svila. Tako v Angliji kakor v Ameriki izdelava industrija velike količine umetne svile. V početkih so jo porabljali samo mali ljudje za doseg dekorativnih efektov, dočim se jo danes predela do 50 odstotkov z bombaževino. Želja po boljši kvaliteti in lažji obdelavi umetne svile po tvorničarjih in delavcih je k temu bistveno pripomogla, vendar pa dobiva umetna svila kot kombinirana tkanina med odjemalci vedno več prijateljev, ker združuje ob nizkih cenah lep stil z veliko trpežnostjo.

Preteklo leto je znašal celoten izvoz kombiniranega bombaževnega blaga in umetne svile približno 72 milijonov kvadratnih jardov, kar je nekaj manj kakor ena tretjina vse angleške produkcije tega blaga. Večji del tega izvoza je obstojal iz tkanin, ki so bile s 40 do 50% kombinirane z umetno svilo. Indija je najboljši odjemalec tega blaga, vendar pa tudi izvoz v Kanado, Avstralijo, Nizozemsko, vzhodno Indijo in v Brazilijo stalno narašča. V Angliji sami je industrija nogavic in tiskanin dober odjemalec umetne svile in tudi povpraševanje po tkanin in pletenih produktih iz čiste umetne svile vedno narašča.

Reakcija industrije na volneno industrijo je manj občutna nego na bombažno industrijo. Ker prihaja za volneno industrijo skoro izključno v poštev avstralska ovčja volna, se more vpliv umetne svile primerjati s produkcijo avstralske ovčje volne. Po ocenah znaša sedaj produkcija umetne svile približno polovico produkcije avstralske ovčje volne. Kljub temu se umetna svila še vedno ne smatra za resno konkurenco napram čisto volnenemu blagu, ker umetna svila ni tako gorka in ne tako oprijemljiva. Vendar se pa producenti umetne svile trudijo, kako bi naj uredili produkcijo umetne svile, da bi bila gorkjša, oprijemljivejša in manj svetla.

Najpogostejše se porablja umetna svila v zvezi z ovčjo volno za dekoracijske namene. Zadnje poročilo predilnic in tkalnic kaže na nazoren način vedno večji vpliv umetne svile. Iz poročila je razvideti, da so se tkalnice volne, o katerih se je vedno slišalo, da stalno nazadujejo, dejansko opomogle v vseh panogah, izvemši tkanega blaga. Produkcija predene volne je v zadnjih letih bistveno napredovala, vendar se pa ni porabljala izključno v tkalske namene.

Industrija umetne svile je ovrgla vse ukoreninjene nazore o krajevni omejitvi in krajevnem razvoju industrije. Sirovina umetne svile se ne pridobiva kakor bombaž ali volna. Tudi na Angleškem je industrija umetne svile veliko bolj razširjena nego volnena ali bombaževa tekstilna industrija. Pri tem je upoštevati, da se umetna svila danes izdeluje skoro že v vseh važnejših državah. V vrstnem redu po pomenu izdelujejo sledeče države umetno svilo: Združene države, Italija, Nemčija, Francija, Holandska, Belgija, Švica, Japonska, Poljska, Čehoslovaška, Kanada, Avstrija, Švedska, Ogrska, Španija, Rusija, Grčija in Brazilija. Produkcija v zadnjih šestih državah je minimalna. Razvoj produkcije v Združenih državah je eden izmed čudežev moderne industrije. Šele izza leta 1912 se more sploh govoriti o produkciji umetne svile v Ameriki in vendar se je pionirskemu delu Courtaulda posrečilo z ustanovitvijo American Viscose Corporation v Združenih državah hitro dobiti v roke vodstvo, kajti ta družba izdelava skoro 60% celotne ameriške produkcije umetne svile.

Ta razvoj nam daje drugo pojasnilo za napreden porast industrije umetne svile. Ta industrija je skoro že od prvih pričetkov imela udobnosti velepotezne produkcije in velepoteznega finansiranja. Dolgotrajen razvoj preko več generacij od malega mojstra do delniške družbe in do trusta je ostal industriji umetne svile prihranjen. Imena Courtauld, Glanzstoff, Tubize in Snia pomenjajo hkratu obsežek najvišje razvite produkcije in razrast skupine s tem imenom se razširja dejansko preko vseh držav, v katerih se izdeluje umetna svila. Ni potreba nikakih nadaljnjih dokazov, da stara tekstilna industrija tega najmlajšega, racionaliziranega in jako krepkega člana svoje družine ne bo mogla več dolgo ignorirati.

Gospodarstvo Jugoslavije in njegovi odnošaji napram inozemstvu.

(Iz predavanja tajnika Zbornice TOI g. Ivana Mohoriča v Nürnbergu dne 18. junija t. l.)

(Nadaljevanje.)

Gozdovno bogastvo Jugoslavije ima svoje naravne odjemalce za navaden stavben les predvsem v Italiji in Grčiji, pa tudi v vseh ostalih državah na obalah Sredozemskega morja in Levante. Plemenite vrste lesa, posebno znani in renomirani »slavonski hrast« se eksportira po celi Evropi in tudi preko oceana. Na tržiščih v Italiji nam konkurira posebno Avstrija, v Grčiji pa Rumunija. Najbolj bogati na gozdovih sta Bosna in Črna gora, kjer znaša gozdna površina 53 odstotkov, pa tudi v Sloveniji je procent gozdne površine z 41% razmeroma visok, dočim ima zitorodna in nizkoravna Vojvodina samo 5% gozdov. Po posesti je 47-7% državnih gozdov, 19% občinskih odnosno last javnih korporacij in le ena tretjina je privatnih gozdov. Po vrsti lesa je 70-6% listnatega drevja, 12% igličevja, po kvaliteti pa je 59-3% visokovrednostnih gozdov. Letna produkcija lesa varira med 14 in 23 milijoni kubičnih metrov, od katerih se nad 80% eksportira. Prebitek šumarske produkcije predstavlja v naši trgovinski bilanci letni dohodek poldruga milijarde dinarjev in stoji kot tak na drugem odnosno na tretjem mestu. On predstavlja obenem zelo stabilno postojanko našega eksporta, ki ni podvržena tolikim variacijam, kakor cerealijske in ostali poljski pridelki. Opirajoč se na ta gozdna bogastva se je razvila v Jugoslaviji znatna šumarska industrija za tehnično in kemično predelavo lesa, pridobivanje destilatov in ekstraktov, izdelavo celuloze, lepenke in papirja, vseh vrst pohištva in lesnih izdelkov, ki predstavljajo poleg surovega lesa važne produkte našega izvoza.

Naj mi bo dovoljeno, da v ilustracijo navedem vsaj nekatere najglavnejše predmete izvoza šumskega gospo-

darstva v letu 1927, ki je znašal: na drvah nad pol milijarde ton v vrednosti 9-5 milijona zlatih mark, lesnega oglja 4 milijone zlatih mark, neobdelanega stavbnega lesa v znesku 44 milijonov dinarjev, tesanega lesa od listnatega drevja 60 milijonov dinarjev, železniških pragov 135 milijonov dinarjev, rezanega lesa od iglastega drevja 450.000 ton v vrednosti 381 milijonov dinarjev, od hrastovja 93.000 ton v vrednosti 84 milijonov dinarjev, od bukovine 137.000 ton v vrednosti 98 milijonov dinarjev, nadalje parketnih deščic 27-7 milijonov dinarjev in frizov 25-3 milijona dinarjev, končno destilatov in sicer metilnega alkohola 15-4 milijona dinarjev, acetona 10-4 milijona Din, ekstraktov od kostanjevega lesa 8.000 ton v vrednosti 44-8 milijona Din, ekstraktov od hrastovega lesa 8.000 ton v vrednosti 33 milijonov Din in ostalih ekstraktov za strojenje kož 13-3 milijona dinarjev. Nasproti temu izvozu v skupni vrednosti poldruge milijarde dinarjev ali ca 110 milijonov zlatih mark stoji uvoz inozemskega lesa in šumskih produktov v vrednosti 25 milijonov dinarjev in izdelkov iz lesa v vrednosti 46 milijonov dinarjev, torej niti ne dosega ene dvajsetine vrednosti izvoza lesa.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših organizacij.

Odpiranje in zapiranje trgovinskih obratov v Ljubljani. Na podlagi izvršilne uredbe velikega župana smejo biti odprte prodajalnice kolonialnega, delikatesnega, spicerijskega in mešanega blaga in kramarske obratovalnice v okolišju policijske direkcije ljubljanske poleti in pozimi od pol 8. do 12. ure in od 14. do 19. ure; trgovine z modnimi predmeti od 8. do 12. ure in od 14. do 19. ure; trgovine s pisarniškimi potrebščinami od pol 8. do 12. ure in od 14. do pol 19. ure. Vse druge obratovalnice od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Ob nedeljah so vse te obratovalnice zaprte. Opozarjamo, da je Uredba stopila v veljavo 14. t. m., po kateri naj se blagovolijo člani ravnati. Izvršilno uredbo bo Gremij trgovcev dostavil vsem članom prihodnje dni. — Načelstvo.

Odpiranje in zapiranje trgovin v ljubljansko-okoliškem srezu. Gremij trgovcev za ljubljansko okolico obvešča člane, da je veliki župan izdal izvršilno uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin, na podlagi katere smejo biti trgovine odprte poleti od 7. do 12. in od 15. do pol 20. ure, pozimi pa od 7. do 12. in od pol 15. do 19. ure. Ob nedeljah morajo biti obratovalnice v vsem srezu ves dan zaprte. Članom se bo izvršilna uredba dostavila prihodnje dni. — Načelstvo.

TRGOVSKA POGODBA MED ČESKO-SLOVAŠKO IN FRANCIJO.

Podpisana je bila 2. t. m. v Parizu. Prvi dogovor iz leta 1920 je bil za Českoslovaško samo okvirna pogodba, drugi dogovor iz leta 1923 skupaj z dodatnim dogovorom iz leta 1924 je bil pa podlaga za tarifne pogodbe, in so ga pridržali tudi pri novem dogovoru. V novem dogovoru je vsebovano nadaljno znižanje francoskih minimalnih tarif za nekatere izdelke českoslovaške eksportne industrije, dočim so Čehi omilili nekatere postavke za blago, ki se tiče glavnih francoskih vrst. V pogodbi je obsežni tarifarični del, sloneč na načelu resnične največje prednosti (Meistbegünstigung), v kolikor se to tiče českoslovaškega eksporta, v Francijo. Nadalje so v pogodbi določbe, ki odgovarjajo razvoju trgovine med obema državama in nastopivšim spremembam v administrativnih navedbah po sklepu zadnje pogodbe. Dopolnjen je novi dogovor z določbami o zaščiti izvirne označbe gotovih produktov, z določbami o direktnem transportu, o vprašanih rečne in pomorske plovbe ter z določbami, ki so namenjene poenotenju formalitet pri carinjenju. Itd. V posebnem delu so obravnavane točke, tičeče se českoslovaških odnošajev do francoskih kolonij in protektoratov.

Nova pogodba bo stopila v veljavo definitivno v jeseni, ko bo francoski parlament sprejel njene določbe. Prej že pa bodo dovoljene českoslovaškemu eksportu v Francijo prednosti francoske minimalne tarife brez vsakega pridržka. Kar se tiče carine na blago, ki ga izvažajo Francija v Českoslovaško, ugotavlja francosko uradno obvestilo, da se je rešilo vprašanje v danih razmerah na kar najbolj zadovoljiv način. Ta zaključek je bil omogočen, kakor pravi uradno obvestilo nadalje, s stabilizacijo valute, ki je bila izvedena tako v Českoslovaški kot v Franciji, potem pa skoraj popolno revizijo francoske carinske tarife iz marca.

Ljubljanska borza.

Tečaj 16. julija 1928	Povpraševanje Din	Ponudbe Dia
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-9025
Berlin 1 M	13-54	13-57
Bruselj 1 belga	—	7-9315
Budimpešta 1 pengő	—	9-918
Curich 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šilling	8-0125	8-0425
London 1 funt	276-40	277-20
Newyork 1 dolar	56-82	57-02
Pariz 100 fr.	—	222-75
Praga 100 kron	168-32	169-12
Trst 100 lir	296-75	298-75

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

Trgovina.

Ogrsko-italijanska trgovinska pogodba podpisana. Po dolgotrajnih pogajanjih, ki so trajala skoro poldruge leto, je ogrsko-italijanska trgovinska pogodba končana. Čeprav še niso znane vse podrobnosti, vendar se more že danes trditi, da Ogrska s svojimi zahtevami ni prodrila, marveč da je popustila pri zelo važnih carinsko-političnih postavkah. Ta pogodba je prva dolgoročna pogodba, ki jo je sklenila Ogrska. Sklenili so jo na tri leta. Ta pogodba je važna tudi v kolikor se tiče Jugoslavije. Ogrska je dobila carinske olajšave za konje, zaklano živino, za živo in zaklano perutnino, salami, jajca, krompir, seno, mineralne in zdravilne vode, pivo in vino. Ogrska je pa znižala carino na sir, sveže cvetlice, južno sadje, zelenjavo, marmor itd. Vse italijansko časopisje se bavi s to novo pogodbo, kar je popolnoma razumljivo, ker je Italija pri tem zelo na dobičku. Italijansko-ogrsko politično prijateljstvo je torej precej drago za Ogrsko. Vsled tega je tudi ogrsko časopisje doslej popolnoma zmolčalo to pogodbo.

Poljski nakupi žita v inozemstvu. Kakor poroča oficijozna »Epocha«, namerala poljska vlada, da izpolni stalne žitne rezerve, nakupiti še 150.000 ton pšenice in rži. Nakupe hočejo meseca septembra in oktobra skleniti na svetovnem trgu. Vlada upa, da bo tedaj dobila žito za 15 do 20 odstotkov cenejše nego danes.

Industrija.

General Motors. V maju je dosegla prodaja združenih tovarn avtomobilov v Detroitu (General Motors) rekord. Prodali so 224.000 tovarnih in osebnih avtomobilov. Menda je bila v juniju prodaja še večja. Že sedaj se da ugotoviti, da so prodali v prvi letni polovici dosti več kot 1 milijon avtomobilov, kar znači 25-odstoten dvig proti prvemu lanskemu polletju, ko so prodali 840.500 avtomobilov. Produkcijo v koncernu združenih družb so temu primerno dvignili in znaša sedaj 8600 vozil na dan, kar je le malo manj kot pri Fordu. Če pa računimo produkcijo po denarni vrednosti, je prekosila že produkcijski rekord Fordovih tovarn. General Motors so se združili v skupno entoto proti Fordu, ki je bil postal vsem nevaren.

Denarstvo.

Obtok bankovcev naše Narodne banke se je znižal v času od 1. do 8. t. m. za 10.952.050 na 5.343.496.730 dinarjev. Istočasno je oslabela bančna kovinska podlaga za 3.385.580-98 dinarjev na 358.596.657-58 dinarja. Stanje posojil je bilo za 44.910.088-85 dinarja višje in je znašalo 1.605.216.000-10 Din.

Zopet nova velika mednarodna finančna družba. Na Holandskem ustanavljajo veliko mednarodno finančno družbo, pri kateri sodelujejo angleške, ameriške, nemške, holandske in švicarske tvrdke. Izmed avstrijskih je udeležena Kreditanstalt für Handel und Gewerbe in pa tvrdka Kux, Block & Co. Družba se bo imenovala »Niederlandsche Credit en Financiering Maatschappij«. Nominalna glavica bo znašala približno en milijon funt šterlingov. Vendar bo pa imela banka ogromna denarna sredstva na razpolago.

Posojilo mesta Trsta. Mestna občina tržaška je sklenila najeti posojilo v znesku 60 milijonov lir, da nanovo uredi ceste in poveča vodovod. Posojilo bodo dali tržaški finančni zavodi.

Francosko-rumunski dogovor radi dolgovi. Rumunski dolgovi v Franciji so zdaj urejeni. Iz dogovora je razvidno, da je bila Rumunija Franciji dolžna 31. decembra 1927 na podlagi vojnih posojil 961.561.212 zlatih frankov. Od tega zneska je Francija popustila petdeset odstotkov, tako da znaša v dogovoru določen vojni dolg Rumunije le še 525 milijonov zlatih frankov. Amortizacija tega dolga se vrši v letnih anuitetah, ki se pričnejo z 1.261.000 zlatih frankov ter se polagoma zvišujejo do leta 1966 na 22 milijonov 576.950 zlatih frankov. Za primer, da bi Rumunija iz kakršnegakoli vzroka ne mogla plačevati, se je rumunska vlada zavezala plačevati 5 odstotkov zamudnih obresti. Nadalje se je zavezala položiti obligacije za dolžni znesek, ki so proste vseh rumunskih davkov in pristojbin. Od časa do časa bodo obligacije vračali Rumuniji. Važen je zadnji odstavek, v katerem se francoska vlada obvezuje, dovoliti rumunski vladi popuste od določene dolžne vsote, če bodo tudi napram Franciji odnehali njeni upniki. Iz Bukarešte poročajo, da bo rumunska stabilizacijsko posojilo v kratkem podpisano. Zastopniki raznih finančnih skupin pridejo te dni v Bukarešto in bodo še ta teden podpisali pogodbo glede posojil v znesku 50 milijonov dinarjev.

Dividenda. Imperial Bank of India razdeljuje za prvo polletje 1928 zopet dividendo 8%. — Nationalbank of Australia razdeljuje za leto 1927 dividendo 20%.

Braziljska valuta. Z vladnim dekretom bo braziljska valuta stabilizirana na temelju 1 zlati milreis enak 4567 papirnati milreisom.

Promet.

Podržavljenje ogrskega dela železnice Duna—Sava—Adrija. Ogrska vlada je sklenila podržaviti ogrsko progo prejšnje južne železnice. Ogrska vlada je v to opravljena na podlagi rimskega dogovora. V to vsrhu so že izvršili vsa predela.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Govorila sva potem, v kakem smislu naj bi se vpeljala podporna akcija. Prosil sem ga, naj takoj brzojavno naprosi ministrstvo, da vpelje po vsej državi zbirke za potresne ponesrečence. Dalje sem ga opozoril, da bode v očigled velike nesreče treba tudi izredne pomoči vlade ter sem pripomnil, da bi ta pomoč morala biti v nevrtačljivih podporah prebivalstvu in mestu ter v brezobrestnih posojilih za zopetno sezidanje poškodovanih in porušeni hiš. Nevrtačljivo podporo, dejal sem, da bi moralo tudi mesto dobiti, ker so tudi njega poslopja bila hudo poškodovana. Rad je sprejel ta moj nasvet in je resnično še tistega dne v tem smislu poročal centralni vladi na Dunaj. Poučil sem ga še, kakšno pomožno akcijo mislim v občinskem svetu sprožiti.

1./III. 1913.

Od deželnega predsednika podal sem se k županu Grasseliju ter sem ga prosil, naj skliče nujno sejo občinskega sveta. V tej seji, ki se je vršila ob 11. dopoldne, stavil sem več predlogov, kako naj bi mesto uredilo pomožno akcijo. Vsi ti predlogi so bili brez debate sprejeti. Med drugim predlagal sem tudi, da bodi občinski svet v permanenti. Vršile so se torej tistikrat seje občinskega sveta jako pogosto in skoro na vsaki seji sem prišel s kakim novim predlogom glede podpore akcije. Ob neki taki priliki dejal je, ko smo odhajali iz mestne dvorane, notar Ivan Gogola: »Hribar misli na vse. On misli za nas vse in za župana.« Ker so mu vsi pritrjevali, veselilo me je to dragoceno priznanje.

Ko sem slišal, da je ravnatelj »Kranjske hranil-

97

nice« dr. Josip Suppan pisal baronu Schweglu, naj bi pri vladi posredoval, da v državnem zboru predloži zakon, po katerem naj bi se posestnikom, katerim je potres poškodoval ali porušil hiše, dovolile davčne olajšave, šel sem k njemu. Prosil sem ga pisati baronu Schweglu, naj dela na to, da se davčna oprostitvev raztegne od 12 na 25 let in da se tudi za nove hiše dovoli davčna oprostitvev 18. let. Utemeljeval sem ta drugi predlog s tem, da so ljudje sedaj oplašeni in da bo stavbna delavnost v Ljubljani začela ponehavati, vsled česar da bo začelo primanjkovati stanovanj. Da se torej stavbna delavnost v Ljubljani pospeši, treba je, da država vpelje davčne olajšave tudi za nove stavbe. Dr. Suppan mi je pritrldil ter je res pisal v tem smislu baronu Schweglu na Dunaj. Tako je nastal zakon o davčnih olajšavah. Ta zakon raztegnil se je tudi na davčne olajšave za porušene, odnosno poškodovane hiše zunaj Ljubljane in celo na nekatere okraje na Spodnjem Štajerskem.

Dr. Suppana obiskal sem kasneje še večkrat; razpravljala sva o pomožni akciji. Sad teh razprav bil je tudi fond, ki ga je »Kranjska hranilnica« ustanovila za povzdigo tujskega prometa. Iz tega fonda je potem dobila mestna občina prispevek za zgradbo nove topničarske vojašnice.

Ker smo tako Slovenci in Nemci skupno in složno delovali za odpravo potresnih posledic, prišel sem nekega dne na misel, da bi sedaj bil morebiti pravi čas oblažiti nasprotstva med slovenskim in nemškim prebivalstvom v Ljubljani. Oglasim se zato nekega dopoldneva pri dr. Suppanu ter mu povem, da prihajam k njemu v tej zadevi. On me nekako nezaupljivo in začudeno pogleda; vendar pa pritrldi, da bi morebiti iz sedanjega skupnega delovanja mogle nastati ublaženejša politična razmere. Sedaj ga opozorim,

da bi morala predvsem nemška stranka pokazati svojo pripravljenost in opustiti dosedanje svoje intransigentno stališče. Dejal sem, da je na primer naravnost poniževalno za Slovence, da »Kranjska hranilnica« na svojem posloplju nima slovenskega napisu. Opozoril sem ga, da je na pročelju hranilničnega poslopja kakor nalašč med napisoma »Sparkasse« — »Pfandamt« zidan ščit, na katerem bi se lahko napisali besedi: »Hranilnica« — »Zastavljalnica«. Dr. Suppan se tej pripomnji lahko nasmehne. Zdelo se mi je, da v tem nasmehu vidim spoznanje, kako težko bi mu bilo prodreti s takim predlogom pri skrajno radikalnem hranilničnem upravnem svetu, ki ga je vodil ultranemško usmerjeni Josip Luckmann.

Dalje sem dejal, da bi v slovenski javnosti gotovo napravilo dober vtis in bi tudi pospešilo zblizanje obeh narodnosti v Ljubljani, ko bi »Kranjska hranilnica« iz svojega fonda, ki so ga pomagali nabrati izvečine slovenski vlagatelji, dovolila večjo vsoto — imenoval sem tedaj 40.000 kron — za »Narodni dom«, ki je bil ravno leto pred potresom dozidan in je stal še v surovem zidovju. — Dr. Suppan je pripomnil, da bi to bilo pač mogoče, da vzame oba moja predloga ad referendum in da bo o njih poročal hranilničnemu upravnemu svetu. Čakal sem potem njegovih obvestil, kaj in kako je ukrenila hranilnica v tej zadevi; a nisem jih dočakal. Dokaz, da je dr. Suppan, ako je tudi zagovarjal moja predloga, o čemur pa nimam nobene gotovosti, pri hranilničnem upravnem svetu našel gluha ušesa in da je v le-tem zmagala strast nad pametjo.

Še-le pogrom v letu 1908. je povzročil, da se je »Kranjska hranilnica« spametovala ter dala napraviti na svojem posloplju tudi slovenski napis.

(Dalje prihodnjič.)

Železnica s 30 km v 5 minutah. Skupina nemških iznajditeljev je poslala berlinskemu magistratu ponudbo, koje uresničenje bi imelo za posledico revolucijo vsega železniškega prometa. Na ponudbi je udeležena tudi znana tvrdka Siemens-Schuckert. Med Berlinom in Potsdamom naj bi se glasom ponudbe zgradila nova železnica, ki naj bi omogočila prevozitev 30 km dolge razdalje med obema mestoma v 5 minutah. Novo prometno sredstvo obstoji iz voza v obliki kaplje, ki ga gonita propeler in aeroplanski motor in ki visi v majhni višini nad zemljo na jeklenih tračnicah. Poleg zgoraj vozečih koles je spodaj še podstavek, namenjen za postajanje na postajah in za namestitve zaviralnih naprav. Poskusi so pokazali izborne zaključke. Gradba proge in potrebni vozni material bi stala 20 milijonov mark, ki jih upajo dobiti z inozemskim posojilom.

RAZNO.

Pomanjkljiva poljedelska izobrazba našega kmetovalca. V Beogradu se te dni vrši anketa, kako dvigniti naše poljedelstvo. Pri debati o poljedelskem pouku so vsi govorniki naglašali, da je ta pouk nezadosten. Minister Stanković je izjavil, da bodo po novem ljudskoškem zakonu uvedli osemletni pouk in bodo že od petega razreda uvedli temeljit in sistematičen pouk o poljedelski stroki. Sekcijski šef Stojković je posebno naglašal, da se mora z dosedanjimi metodami popolnoma prenehati ter poskušati novih potov.

Naša emigracija v maju t. l. Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je izselilo iz naše kraljevine meseca maja t. l. v prekmorske države 1564 oseb, t. j. za 184 manj kot maja meseca preteklega leta. Izselilo se je največ iz Hrvatske in Slavonije (647), nato iz Vojvodine (366), iz Slovenije (224), Dalmacije (150) itd. Od izseljencev je bilo 68% poljedelcev. Največ jih je odšlo v Kanado (624), nato v Zedinjene države ameriške (334) in drugam.

Stavka delavcev pri zgradbi velikega mostu Beograd—Pančevo. Veliki most Pančevo Beograd gradi nemška tvrdka Biemens Ban—Union. Med tvrdko in delavci je prišlo do nesporazuma glede mezd, tako so delavci pričeli stavkati. Stavka 110 delavcev in so morali delo ustaviti.

Nasadi sladkorne pese v Italiji. Kakor uradno poročajo, je leta 1928 v Italiji nasejanih s sladkorno peso 180.000 ha napram 92.000 ha l. 1927 in 83.000 ha leta 1926.

Trust v angleškem trgovskem časopisu. V svrhu združitve petih znanih angleških gospodarskih dnevnikov in tednikov so v Londonu ustanovili — kakor poroča »Berliner Tageblatt« — novo tvrdko pod imenom »Financial Newspapers Proprietors Ltd.«. Tvrdka bo kontrolirala londonski gospodarski dnevnik »Financial News« (ustanovljen leta 1884) in pa »Journal of Commerce and Shipping Telegraph«, ki je bil ustanovljen leta 1928 ter izhaja v Liverpoolu. Razentega je družba prevzela ves akcijski kapital lista »Investor's Chronicle« in kupila vodilni strokovni list angleškega bankarstva »The Banker«. Ravnotako si je pridobila ves akcijski kapital lista »Economist«. Polovica akcijskega kapitala bo prevzela skupina znanih londonskih trgovcev in bankirjev. »Economist« bo na podlagi posebnih dogovorov obdržal svojo popolno redakcijsko in svobodno in znani urednik W. T. Layton ga bo še nadalje vodil. Sir Hilton Joung, znani politik in valutni strokovnjak, bo ostal šef-urednik »Financial News-a«. V nadzorstvenem svetu novega koncerna bo med drugimi tudi John Walter Hills, član nadzorstvenega sveta švedske družbe za vžigalice, in Vernon Willey od Lloyds Bank-e in bivši predsednik britske industrijske družbe. »Economist« je leta 1843 ustanovil James Wilson. Njegovi potomci so še danes finančno interesovani pri listu.

Ruski nakupi žita in moke. Poročali smo že o velikih ruskih nakupih žita, ki so zelo vplivali predvsem na berlinsko produktno borzo. Zdaj se ta vest odločno potrjuje. Kakor poroča »Algemein Handelsblatt«, so došle pozitivne vesti, da so sovjetske oblasti v zadnjih dneh nakupile velike množine pšenice, ki jih bodo takoj vkrcali, da preskrbe rusko prebivalstvo do nove žetve. Gre za 200.000 ton pšenice, ki so jih nakupili v Chicagu, Winnipegu, Buenos Airesu, Genovi, Amsterdamu. V Rotterdamu so sovjetske oblasti nakupile iz ondotnih zalog 40.000 do 50.000 ton. Dosedaj so naročili v Rotterdamu za prevoz žita v Rusijo tri parnike. Eden od teh je že začel prevzemati 6300 ton ameriške in argentinske pšenice.

Svetovni mlekarški kongres v Londonu. Svetovni mlekarški kongres, ki se vrši vsaka štiri leta v raznih glavnih svetovnih mestih in ki se je zadnjič vršil l. 1924 v Washingtonu, se je letos vršil od 26. junija do 12. julija na Angleškem. Posvetovanja so se vršila deloma v centralni westminsterski dvorani v Londonu, deloma na univerzi v Readingu pri Londonu in deloma v Glasgowu na Škotskem. Udeležencev je bilo 1800, med temi 1200 inozemcev in 600 Angležev. Navzoči so bili prvi mlekarški strokovnjaki, kakor tudi oficialni zastopniki raznih držav in oblasti. Vršila so se strokovna predavanja in pa ekskurzije v razne mlekarške farme, mlekarne in mlekarške obrate.

Perzija gradi pristanišča. Iz Teherana poročajo, da je perzijska vlada podpisala pogodbo z neko nemško-ameriško skupino za izgradbo pristanišča v perzijskem zalivu v Avazu.

Kontrola inozemskih posojil na Ogrskem. 11. t. m. je finančni minister predložil ogrskemu parlamentu zakonski načrt o kontroli inozemskih posojil. Po zakonu je za inozemske emisije zastavnih listov, obligacij itd. potrebno predhodno dovoljenje finančnega ministra, ki zopet povpraša narodno banko. Komitati, municipalna mesta in občine morajo imeti tudi še dovoljenje notranjega ministra in smejo najemati posojila le za koristne investicije. Celu za pogajanja in sprejemanje ponudb morajo

imeti dovoljenje notranjega ministra. Način in pogoje emisije določita oba ministra sporazumno. Zadruga, ki obstoje iz kreditnih in finančnih zavodov, morajo z dovoljenjem finančnega ministra dobiti emisijsko pravico. Vendar ima pa finančni minister pravico, dodeliti jim vladnega komisarja. Obligacije takih zadrug so kavecije zmožne in proste pristojbin.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Saobračajno - komercijelno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. julija t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov kretniških nastavkov in 25 komadov signalnih svetilk. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. julija t. l. ponudbe glede dobave 1150 kg navadnih žeblicev. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 26. julija t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave raznih zastav in činovnih znakov za mornarske častnike; dne 30. julija t. l. pa glede dobave 1150 m podmorskega telegrafskega kabla. — Dne 4. avgusta t. l. pri Intendanturi Vrbske divizijske oblasti v Banja Luki glede dobave 269.000 kg ovsa. — Dne 21. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave električnega materiala.

Prodaja. Dne 28. julija t. l. se bo vršila pri občem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje raznega špecerijskega in manufakturnega blaga.

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave 500 kg »Subox«-barve, 100 komadov jeklenožičnih ščetk, blaga in vrvice za zastore, motvoza, usnja, metelj, krtač za ribanje, čopičev, gladilnega platna in steklenega papirja. — Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. julija t. l. ponudbe glede dobave 1 vodne črpalke, 1 števca za vatne ure, 1 tropolnega vzvodnega stikala in 50 m trovodnega bakrenega kabla; do 27. julija t. l. glede dobave 30 ton bukovega oglja. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. julija t. l. ponudbe glede dobave 2 dvigal. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 31. julija t. l. ponudbe glede dobave manšmanovih cevi, flanš, prehodnih in zapornih ventilov ter glede dobave perforirane pločevine in kotnega železa; do 6. avgusta t. l. glede dobave orodja (lopate, motike, grablje, zidarska kladiva itd.). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. julija t. l. pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave 584.880 kg barv, 87.458 kg terpentina, 184.836 kg firneža in 260.538 kilogramov emajllaka. — Dne 30. julija t. l. pri Inženjerskem odelenju Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede zgradbe kovačnice in podkovačnice. — Dne 1. avgusta t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 650.000 kg ovsa; dne 12.

avgusta t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruha v Mariboru glede dobave 300.000 kg sena in 100.000 kg slame; dne 3. avgusta t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 400.000 kg sena in 200.000 kilogramov slame. — Dne 4. avgusta t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave vrvarskega materiala; dne 6. avgusta t. l. pa glede dobave roštiljk iz litega železa. — Dne 6. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave mrežic za plinsko razsvetljavo; dne 14. avgusta t. l. glede dobave kemičnega materiala; dne 17. avgusta t. l. glede dobave lopat za smeti in premog ter glede dobave signalnih ročnih svetilk; dne 20. avgusta t. l. glede dobave gorilcev za svetilke, medenih žic in mrežic ter glede dobave tekstilnega materiala in gumijevih obrobov. — Dne 14., 18. in 22. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materiala za gornji ustroj. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 17. avgusta t. l. se bo vršila pri Mašinskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave raznega električnega instalacijskega materiala. (Pogoji so na vpogled pri istem odelenju.)

Prodaja. Dne 16. avgusta t. l. se bo vršila pri Direkciji šum kraljevine SHS v Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje lesa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 14. JULIJA 1928.

Ta trg je bil dobro založen in prilično dobro obiskan. Razven 17 z mesom in slanino naloženih voz je bilo tudi 5 voz krompirja in 17 voz črešenj na trgu. V splošnem so cene mesu in zelenjavi padle, cene sadju le deloma padle, one črešnjam, ki gredo proti koncu pa vzrasle. Domači mesarji so ostali pri dosedanjih cenah.

Perutnine je bilo sicer komaj 300 komadov, toda cene so ostale kljub temu nizke, in sicer so se prodajali piščanci po 10—20, kokoši 30—45, mlade race in gosi 35—50 Din za komad. Tudi pri domačih zajčkah so cene ostale (7—25 Din komad).

Krompir, zelenjava, sočivje, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirju so padle 1:75—1:25, letošnjemu 2:50—3, grahu v strožu 6, fižolu v strožu 6, solati 0:50—1:50, čebuli 4, češnu 10—12, kislemu zelju 3, maslu 36—60, siru 25—80, zeleni papriki 4 do 15 Din za kg, karfižolu 7—15, kolerabi 2:50 za komad, paradižnikom 16 Din za kg, mleku 2—2:50, smetani 10—12 Din za liter, bučnemu in oljčnemu olju 20—22 Din za liter, sadju: črešnjam 3—6 Din za kg, oziroma 2 do 3 Din za liter, hruškam 6, marelicam 12 do 16, smokvam 14—16, breskvam 16—18 dinarjev za kg, oranžam 1:50—3:50, limonam 1—1:50 za komad; cveticam 0:25—5 Din, z lonci vred 8—35 Din za komad.

Lončena in lesena roba 0:50—60 Din, brezove metle 2—5, lesene grablje 6—7, vile 6 do 8 Din za komad, koruzna slama 2:50 do 25 Din za vrečo.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 11. t. m. so kmetje pripeljali 17 voz sena in 11 voz slame, v soboto 14. t. m. pa 24 voz sena in 5 voz slame na trg. Cene, ki so padle, so bile senu 55—75, slami pa 35 do 45 Din za 100 kg. Slama se je prodajala tudi po 1:50—2 Din za vsaki otep.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno
RUDNINSKO VODO
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Pristni in pravi **Kavčičev** in pravi
FLORIAN
Rastlinski želodčni liker
znan in preizkušen kot zanesljiva domače zdravilo že nad 20 let, izdeluje in dobavlja
EDINOLE
Rastlinska destilacija »FLORIAN« (izdelovalca Edmund Kavčič) družba z o. z. v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 12 (Količevo)
Vsaka pristna steklenica je opremljena z originalnim podpisom: Za pristnost jamči:
Vrhuje se ponaredek, ki se prodajajo namesto pristnega Kavčičevega »Floriana«!

MALINOVEC iz
lekarnarstva
dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c.
je steriliziran kot pristni naravni izdelek, z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih pridelkov za konzerviranje. — Oddaja na drobno in veliko. — Cene nizke.

TISKARNA MERKUR
TRG. INŽ. D. D.
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23
TELEFON 2552
SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIH TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTRNIKE, INDUSTRIJCE IN UTADE. TISKA KNJIGE, RAČUNE, OKROŽNICE, PLAKATE, KUVERTE ITO.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!

Veletrogovina
kolonijalne in špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte ceniki!